Jedi, ki prinašajo srečo v novem letu

Nekoč so verjeli, da na srečo v novem letu vpliva tudi to, kar so ob praznovanju novega leta počeli in jedli. Zato so jedli le tista živila ali jedi, ki naj bi v novem letu prinesle srečo, bogastvo, zdravje in uspeh. Tradicija t. i. »srečnih jedi« se je ohranila tudi v današnjem času in tako prebivalci skoraj vsake države na svetu poznajo vsaj eno jed, ki si jo po tradiciji privoščijo na silvestrovo ali prvi dan novega leta. Nekaj teh jedi vam predstavljamo v nadaljevanju.

Leča in fižol

Zaradi oblike, ki spominja na zlatnike oziroma kovance, je leča dolgo veljala za simbol bogastva in blaginje. V Italiji je še danes priljubljena novoletna jed zelena leča z debelo svinjsko klobaso. Podobno kot leča tudi fižol in grah simbolizirata srečo in bogastvo.

Zelje

Tudi zelje (navadno ali kislo) ter zelju podobna listnata zelenjava (kodrolistni ohrovt, blitva ipd.) simbolizirata bogastvo, saj kuhani zeleni listi spominjajo na zložen denar. Tako na primer v Bosni ter nekaterih delih Srbije in Hrvaške za novo leto tradicionalno jedo sarmo. Sarma naj bi zagotavljala zdravje in bogastvo v novem letu. V Nemčiji in na Nizozemskem pa jedo kislo zelje in pečeno svinjino. Jed naj bi zagotavljala, da bodo imeli jedci vse leto dovolj za pod zob. Značilna novoletna jed na Danskem je dušeni ohrovt, ki ga potrosijo s sladkorjem in cimetom.

Grozdje

V Španiji in na Portugalskem imajo običaj, da ob polnoči pojedo 12 grozdnih jagod. Vsaka predstavlja enega od mesecev v prihajajočem letu, pri čemer sladke jagode predstavljajo dobre mesece, kisle pa slabe. Jagode je treba pojesti do zadnjega udarca ure ob polnoči.

Svinjina

Ljudsko izročilo pravi, da svinjina prinaša napredek, saj prašiči pri iskanju hrane po blatu rinejo naprej. Obratno velja za kokoši, ki hrano iščejo tako, da po zemlji praskajo nazaj in s tem simbolizirajo nazadovanje. Zato po starem prepričanju na silvestrski mizi ne sme biti kokoš (piščanec ali puran), temveč lep kos kuhane ali pečene svinjine. Običaju sledimo tudi Slovenci, ki si ob praznovanju novega leta pogosto privoščimo pečeno svinjsko kračo ali različne svinjske klobase. Pečena svinjina je značilna novoletna jed tudi na Nizozemskem, v Nemčiji, na Švedskem in Madžarskem ter v Avstriji. Avstrijci so poznani tudi po tem, da praznično mizo okrasijo z majhnim marcipanovimi pujski.

Kolači in različno pecivo

Tudi kolači in različno pecivo okrogle oblike simbolizirajo srečo in bogastvo. V Grčiji si za prvega januarja (na dan sv. Basilija) privoščijo okrogel mandljev kolač, ki se imenuje ’vasilopita’ in v svoji notranjosti skriva kovanec. Velja prepričanje, da bo tisti, ki bo dobil kos s kovancem, celo prihodnje leto živel v zadovoljstvu in obilju. Podoben običaj imajo tudi na Švedskem in Norveškem, kjer v rižev puding skrijejo mandelj.

Na Poljskem, Madžarskem in Nizozemskem ob praznovanju jedo okrogle sladke ocvrte krofke. Za praznovanje novega leta na Danskem pa so značilni sladki krofki z jabolkom in rozinami, z nadevom ali brez, ter bogato posuti s sladkorjem v prahu.